

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/394/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4114230480
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 11. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Pribula
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2017:4114230480.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Pribulu a sudcov JUDr. Borisa Minksa a JUDr. Olivera Kolenčíka, v právnej veci žalobkyne: D. M. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom G. XXX, zastúpená Mgr. Štefanom Slováčikom, advokátom so sídlom Nitra, Farská 34, proti žalovanému: P. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom P.r XX, XXXX V., V., zastúpený Mgr. Zuzanou Laukovou, advokátkou so sídlom Partizánske, Rudolfa Jašíka 159/10, o zaplatenie 21 480,45 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 4. mája 2016, č. k. 14C/111/2015-163 a o odvolaní žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Nitra zo dňa 5. októbra 2015, č. k. 14C/111/2015-92, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti výroku a výroku o náhrade trov konania **p o t v r d z u j e**.
- II. Napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zo dňa 05. októbra 2015, č. k. 14C/111/2015-92 **p o t v r d z u j e**.
- III. Žalobcovi priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Nitra (súd prvej inštancie podľa § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) rozsudkom zo dňa 04. 05. 2016, č. k. 14C/111/2015-163, uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 21 480,45 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne od 17. 09. 2014 do zaplatenia, a to do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku časti úrokov z omeškania žalobu zamietol. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania vo výške 100 %.
2. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 48 ods. 1, 2, § 107 ods. 3, § 139 ods. 1, 2, § 451 ods. 1, 2, § 457, § 517 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“) a § 98 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“).
3. V odôvodnení rozsudku poukázal súd na to, že žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu dňa 17. 10. 2014 domáhala, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 21 480,45 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 20. 04. 2012 do zaplatenia, a to titulom vrátenia časti kúpnej ceny, ktorú vyplatila žalovanému na základe kúpnej zmluvy zo dňa 22. 08. 2008. Žalovaný odstúpil od kúpnej zmluvy a na základe toho bolo opäť zapísané vlastnícke právo k nehnuteľnostiam v prospech žalovaného. Napriek tomu, že žalobkyňa uhradila sumu 21 480,45 eura ako časť kúpnej ceny, túto sumu jej žalovaný dodnes nevrátil ani po písomnej výzve.

4. Právna zástupkyňa žalovaného súdu doručila kompenzačnú žalobu, ktorou žiadala, aby súd zaviazal žalobkyňu zaplatiť žalovanému sumu 17 976 eur s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % ročne od 01. 04. 2014 do zaplatenia. Uviedla, že rozsudkom zo dňa 26. 02. 2013 (právoplatný dňa 03. 02. 2014) Okresný súd Nitra zamietol návrh D. M. F., ktorá žiadala určiť, že odstúpenie od kúpnej zmluvy P. F., predmetom ktorej sú uvedené nehnuteľnosti, je neplatné. Minimálne od dátumu právoplatnosti uvedeného rozsudku žalovaná vie, že k nehnuteľnostiam nemá akékoľvek vlastnícke právo, avšak dom spolu s pozemkami užíva bez toho, aby platila žalobcovi akúkoľvek náhradu. V tomto prípade k obohateniu došlo bezodplatným využívaním úžitkovej hodnoty nehnuteľností, ktoré patria žalobcovi. Zodpovedajúca peňažná náhrada predstavuje čiastku, ktorú by bolo obvykle nevyhnutné vynaložiť v danom mieste a v danom čase za porovnateľné užívanie nehnuteľnosti, ide teda o trhovú hodnotu nájomného. Spolu je výška mesačného bezdôvodného obohatenia žalovanej v sume 749 eura. Žalobca (zrejme žalovaný- pozn. odvolacieho súdu) si voči žalovanej (zrejme žalobkyňi- pozn. odvolacieho súdu) uplatňuje mesačné čiastky trhového nájomného za dva roky späť k mesiacu, kedy bol podaný žalobný návrh, t. j. od augusta 2013 až do júla 2015, spolu 24 mesiacov v sume 749 eur mesačne, spolu 17 976 eura.

5. Prvostupňový súd z vykonaného dokazovania zistil, že strany sporu, a to žalovaný ako predávajúci a žalobkyňa ako kupujúca, uzatvorili dňa 06. 10. 2008, v znení dodatku č.1 z 08. 01. 2009 a dodatku č. 2 zo dňa 17. 03. 2009, kúpnu zmluvu o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, zapísaným na LV č. XXX(aktuálne LV č. XXXX), k. ú. G., a to rodinný dom súp. č. XXX postavený na parc. č. XXXX/X, parc. č. XXXX/X zastavané plochy a nádvoría o výmere 654 m², parc. č. XXXX/X záhrady o výmere 785 m², parc. č. XXXX/X orná pôda o výmere 576 m², a to v podiele X/X k celku. Vklad vlastníckeho práva k prevádzaným nehnuteľnostiam v prospech žalobkyne bol Správou katastra Z. povolený dňa 25. 03. 2009. Keďže žalobkyňa žalovanému neuhradila dojednanú kúpnu cenu v celom rozsahu, žalovaný výzvou z 27. 07. 2011 vyzval žalobkyňu na úhradu zvyšku kúpnej ceny vo výške 152 880,- Sk, t. j. 5 074,69 eura s tým, že v prípade ak uvedená suma nebude uhradená do 7 dní, žalovaný od kúpnej zmluvy odstúpi. Žalovaný listom zo dňa 02. 04. 2012, doručeným žalobkyňi dňa 19. 04. 2012, odstúpil od kúpnej zmluvy o prevode vlastníctva k nehnuteľnostiam, pretože žalobkyňa kúpnu cenu za prevod nehnuteľností ani v dodatočnej primeranej lehote, v celom rozsahu neuhradila. Z účtu žalobkyne vyplýva, že previedla na účet žalovaného sumu 647 120,35 Sk (21 480,45 eura) dňa 23. 10. 2008. V čase prevodu nehnuteľnosti boli strany sporu manželia, manželstvo uzavreli dňa 26. 04. 2008 a ich manželstvo bolo právoplatne rozvedené dňa 12. 07. 2010, rozsudkom Okresného súdu Nitra č. k. 19C 121/2010-23 z 12. 07. 2010. Žalobkyňa žalobou podanou dňa 24. 07. 2012 žiadala v konaní vedenom pod sp. zn. 7C/94/2012 určiť, že odstúpenie od kúpnej zmluvy doručené jej dňa 19. 04. 2012 o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam uzatvorenej dňa 22. 08. 2008 v znení dodatku č. 1 zo dňa 30. 12. 2008 a dodatku č. 2 zo dňa 15. 03. 2009, je neplatné. Súd rozhodol rozsudkom č. k. 7C/94/2012 -90 zo dňa 26. 02. 2013 v spojení s rozsudkom 5Co/149/2013-135, právoplatný dňa 03. 02. 2014 tak, že žalobu zamietol. Podľa LV č. XXXX katastrálne ú. z. G. sú ako vlastníci predmetných nehnuteľností vedení P. F. (žalovaný) v spoluvlastníckom podiele 1/2 a P. V. tiež v spoluvlastníckom podiele 1/2, na ktorého bol uvedený podiel prevedený kúpnu zmluvou vedenou pod V XXXX/XX-XXX/XX, predávajúcou bola žalobkyňa. Žalobkyňa dňa 03. 09. 2014 cestou právneho zástupcu vyzvala žalovaného na vrátenie plnenia z kúpnej zmluvy zrušenej odstúpením vo výške 21 480,45 eura, a to okamihom, kedy k odstúpeniu došlo. Výzva bola žalovanému doručená dňa 09. 09. 2014.

6. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že žaloba žalobkyne je dôvodná. Považoval za preukázané, že žalobkyňa zaplatila žalovanému časť kúpnej ceny, t. j. žalovanú sumu 21 480,45 eura. V konaní nebolo sporné, že došlo k odstúpeniu od kúpnej zmluvy žalovaným a po skončení konania sp. zn. 7C/94/2012. Žalobkyňa napadla neplatnosť odstúpenia od zmluvy, žaloba bola zamietnutá a došlo k opätovnému zápisu podielu 1/2 nehnuteľností späť na predávajúceho, t. j. žalovaného. Taktiež nebolo sporné, že žalovaný žalobkyňi žalovanú sumu ako kúpnu cenu nevrátil, napriek tomu, že bol na jej vrátenie písomnou výzvou žalobkyne vyzvaný. Žalovaný sa bránil tým, že zo sumy, ktorú mu na účet previedla žalobkyňa titulom kúpnej ceny, sa robila rekonštrukcia predmetnej nehnuteľnosti. Toto tvrdenie súd považoval za irelevantné a účelové, pretože nikdy sa žalovaný nezmenil v konaní vedenom pod sp. zn. 7C/94/2012 alebo vo svojich výzvach adresovaných žalobkyňi, že by tu bol aj iný dôvod odstúpenia od zmluvy, pretože vždy žalobkyňu vyzýval len na doplatenie kúpnej ceny vo výške 5 074,68 eura. Ak by zaplatená časť kúpnej ceny vo výške 21 480,45 eura mala byť ponížená o prípadné investície žalovaného, žalovaný by sa domáhal od žalobkyne doplatenia vyššej sumy ako 5 074,68 eura. V tejto časti súd nepovažoval za sporné, že suma 21 480,45 eura

bola žalovanému uhradená titulom kúpnej ceny. Ak sa aj žalovaný podieľal na nejakej rekonštrukcii nehnuteľnosti, túto sumu môže žiadať započítať v rámci ich vyporiadania.

7. Žalovaný vzniesol kompenzačnú žalobu, ktorú žiadal započítať proti nároku žalobkyne sumu 19 474 eur s príslušenstvom. Táto suma má predstavovať náhradu za to, že žalobkyňa užíva jeho nehnuteľnosti bez právneho dôvodu. Nárok vychádzal zo sumy 749 eur mesačne za prenájom obdobných nehnuteľností, ktoré žalovaný získal porovnaním nehnuteľností z vyjadrení realitných kancelárií a tento nárok si uplatňoval od februára 2014 do marca 2016 vo výške jeho spoluvlastníckeho podielu. Poukazoval na to, že žalobkyňu zaslal výzvu, ktorou ju žiadal, aby mu posielala úhrady za užívanie predmetnej nehnuteľnosti. Právna zástupkyňa žalovaného poukazovala na to, že žalobkyňa je pasívne legitimovaná na vydanie bezdôvodného obohatenia, pretože nehnuteľnosť užíva bez právneho titulu. Uviedla, že podľa § 139 ods. 1 OZ sú voči tretím osobám z právnych úkonov týkajúcich sa spoločnej veci spoluvlastníci oprávnení spoločne a nerozdielne.

8. Z vykonaného dokazovania súd zistil, že žalobkyňa predmetnú nehnuteľnosť užíva spolu so svojím partnerom Ing. P. V., ktorý bol vypočutý ako svedok a tiež potvrdil, že žalobkyňa je jeho priateľka. On je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľnosti v podiele 1/2 a tento podiel kúpil od žalobkyne v čase, kedy bola výlučnou vlastníčkou. V súčasnosti tam žalobkyňa býva s ním na základe jeho súhlasu. Súd sa nestotožnil s názorom právnej zástupkyne žalovaného, že žalobkyňa užíva predmetné nehnuteľnosti bez právneho titulu, a preto na jej strane vzniklo bezdôvodné obohatenie vo vzťahu k žalovanému a na základe § 139 ods. 1 OZ má žalovaný ako jeden z podielových spoluvlastníkov právo požadovať od nej takéto plnenie. Je nesporné, že navrhovateľka užíva dané nehnuteľnosti spolu s Ing. V. ako ďalším rovnocenným podielovým spoluvlastníkom, a to ako jeho partnerka a s jeho súhlasom, preto je zrejmé, že nejde o cudziu osobu, s ktorou by Ing. V. musel uzatvárať akúkoľvek nájomnú zmluvu a požadovať od nej plnenie titulom tohto užívania.

9. Súd prvej inštancie uviedol, že vzťah ohľadom užívania nehnuteľnosti podielovými spoluvlastníkmi a ich blízkymi osobami podlieha úprave ust. § 139 ods. 2 OZ, ktoré upravuje práve hospodárenie spoluvlastníkov so spoločnou vecou a toto v sebe zahŕňa aj užívanie veci jedným alebo viacerými spoluvlastníkmi. Okrem toho, že užívanie spoločnej veci niektorým zo spoluvlastníkov je súčasťou obsahu jeho vlastníckeho práva, realizácia tohto práva vyžaduje dohodu väčšiny spoluvlastníkov. Ak teda žalovaný nesúhlasí s užívaním nehnuteľnosti zo strany ďalšieho spoluvlastníka Ing. V. v rozsahu v akom ich užíva, a to sa týka aj užívania s jeho partnerkou - žalobkyňou, je potrebné, aby sa dohodli na ďalšom hospodárení v tomto prípade v užívaní nehnuteľnosti. Ak nedôjde k dohode nedôjde aj vzhľadom k tomu, že obaja vlastníci nehnuteľnosti v rovnakom podiele 1/2, a teda dôjde k rovnosti hlasov, môže sa ktorýkoľvek zo spoluvlastníkov obrátiť žalobou na súd.

10. Vzhľadom k uvedenému, súd kompenzačnú žalobu žalovaného, ktorý predstavuje obranu, pretože s poukazom na § 98 OSP žiada menej ako žalobkyňa, nepovažoval za dôvodnú, a preto v tomto smere ani nevykonával ďalšie dokazovanie, ako to navrhovala právna zástupkyňa žalovaného, a to ustanovením znalca za účelom určenia hodnoty nehnuteľnosti a sumy, ktorá zodpovedá mesačnej hodnote za užívanie spoluvlastníckeho podielu a tento návrh na doplnenie dokazovania zamietol. Súd mal za nesporné, že vzťahy medzi stranami konania, ako aj ďalším podielovým spoluvlastníkom, sú značne narušené, preto práve s ohľadom na stále vznikajúce a pretrvávajúce konflikty budú musieť podieloví spoluvlastníci riešiť ich spoluvlastníctvo pravdepodobne jeho vyporiadáním, čím by sa zamedzilo ďalším súdnym sporom.

11. Súd prvej inštancie sa zaoberal aj námietkou premlčania, ktorú vzniesla právna zástupkyňa žalovaného, a to v časti žalovanej sumy ako aj jej príslušenstva, pretože žalobkyňa svoj nárok začala uplatňovať až v októbri 2014, pričom po 1x tak mohla urobiť už 20. 04. 2012 a premlčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia je 2 roky od momentu, keď svoj nárok mohla uplatniť po prvýkrát. V tomto smere mal súd za nesporné, že odstúpenie od kúpnej zmluvy bolo žalobkyňu doručené dňa 19. 04. 2012, a preto od tohto dňa mala nárok na vrátenie svojho plnenia, keďže bezdôvodné obohatenie získané plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, vzniká okamihom, keď odpadol právny dôvod už poskytnutého plnenia. V danom prípade by k uplynutiu dvojročnej premlčacej doby došlo 20. 04. 2014. S poukazom na ust. § 107 ods. 3 OZ (ak sú účastníci neplatnej alebo zrušenej zmluvy povinní navzájom si vrátiť všetko, čo podľa nej dostali, príhľadne súd na námietku premlčania len vtedy, ak by aj druhý účastník mohol premlčanie namietat'), súd na námietku premlčania nemohol prihliadnuť. Právna zástupkyňa žalovaného ďalej poukazovala na rozpor s dobrými mravmi v konaní žalobkyne, ktorá

vedome neuhradila celú kúpnu cenu, zapríčinila zrušenie kúpnej zmluvy a dlho čakala na uplatnenie tohto nároku v súdnom konaní, a preto si žalobkyňa nezaslúži ochranu tohto ustanovenia, pričom podľa judikatúry NS SR súd odmietne ochranu tohto ustanovenia (premlčania) strane, pokiaľ by bolo toto v rozpore s dobrými mravmi. S týmto názorom sa súd nestotožnil, pretože na strane žalobkyne nezistil také porušenie dobrých mravov, ktoré by spôsobilo to, že súd by na jej obranu v námietke premlčania vznesenej žalovaným nepoužil ust. § 107 ods. 3 OZ. Žalobkyňa síce nezaplatila celú časť kúpnej ceny, súd v konaní neskúmal z akého dôvodu, pretože to nebolo predmetom tohto konania, ale súčasťou konania sp. zn. 7C/942012. Neuhradenie kúpnej ceny spôsobilo zánik tohto právneho úkonu - kúpnej zmluvy, v dôsledku odstúpenia od zmluvy predávajúcim, ktorej neplatnosti sa žalobkyňa domáhala v uvedenom súdnom konaní. Až po právoplatnom skončení tohto konania (dňa 03. 02. 2014) žalobkyňa podala žalobu o vrátenie kúpnej ceny dňa 17. 10. 2014, keď žalovaný nereagoval na jej výzvu na zaplatenie žalovanej sumy.

12. Pokiaľ ide o rozpor uplatnenia námietky premlčania s dobrými mravmi, vo všeobecnosti nie je vylúčené, aby vznesenie námietky premlčania žalovaným mohlo byť považované za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, pretože výkon žiadneho práva nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. O takýto prípad však môže ísť iba výnimočne. V rozpore s dobrými mravmi môže byť však len taký výkon práva stranou v občianskom súdnom konaní, ktorý je výrazom zneužitia tohto práva na úkor druhého účastníka konania, pričom vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania môže o takýto prípad ísť len vtedy, ak druhá strana konania márne uplynutie premlčacej doby nezavinila a voči nej by za tejto situácie priznanie účinkov premlčania bolo neprímerane tvrdým postihom. Pre posúdenie primeranosti postihu je potrebné vychádzať z konkrétnych okolností prípadu, najmä vziať do úvahy charakter uplatneného práva, jeho rozsah a dôvody, pre ktoré právo nebolo uplatnené pred uplynutím premlčacej doby. V tejto súvislosti je tiež relevantné, či v konaní boli preukázané také dôvody a okolnosti prípadu, pre ktoré by mala byť námietka premlčania v rozpore s dobrými mravmi (I. ÚS 176/2011). Samotná dôvodnosť vznesenej námietky premlčania však rozpor s dobrými mravmi nezakladá. Aplikácia tohto inštitútu by mala byť len výnimočná a nemala by zhojiť neznalosť zákona, t. j. neznalosť plynutia premlčacích dôb. Preto je potrebné pri skúmaní otázky, či je vznesenie námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi skúmať, či strana, ktorá sa dovoľáva rozporu s dobrými mravmi v súlade s § 3 ods. 1 OZ, postupovala s dostatočnou mierou starostlivosti a opatrnosti práve v súlade so zásadou vigilanti bus iura, ktorá predpokladá, že každý zodpovedá za náležitú mieru predvídavosti a opatrnosti nielen pri vzniku právneho vzťahu, ale aj pri uplatňovaní svojich práv a výkone svojich práv a povinností z neho vyplývajúcich. S poukazom na uvedené skutočnosti súd nevzhladol v konaní žalobkyne nejaký zásadný rozpor s dobrými mravmi. V tomto prípade je to žalovaný, ktorý dobrovoľne nevydal plnenie, na ktoré má žalobkyňa zrejmy nárok.

13. Súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 21 480,45 eura. Žalobkyňa žiadala priznať úroky z omeškania vo výške 9 % ročne od 20. 04. 2012 do zaplatenia, t. j. počnúc dňom odstúpenia od zmluvy. S týmto nárokom sa súd nestotožnil a priznal žalobkyni úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne od 17. 09. 2014 do zaplatenia. Je nesporné, že nárok na vrátenie plnení pri odstúpení od zmluvy nastáva, keď nastanú účinky odstúpenia, teda dňa 19. 04. 2012. Žalobkyňa s odstúpením od zmluvy nesúhlasila a napadla ho žalobou na súde, preto sa ani vrátenia plnenia zo strany žalovaného nedomáhala, keďže čakala na výsledok sporu, čo uviedla právna zástupkyňa žalobkyne. Súd mal za preukázané, že by bolo v príkrom rozpore s dobrými mravmi priznať žalobkyni úrok z omeškania od 20. 04. 2012, keď ona sama nežiadala vrátiť plnenie od žalovaného a vyvolala súdne konanie o neplatnosť odstúpenia od zmluvy. Vzhľadom k uvedenému priznal žalobkyni nárok na úrok z omeškania až od 17. 09. 2014, pretože jej výzva na vrátenie plnenia zo dňa 03. 09. 2014 bola žalovanému doručená dňa 09. 09. 2014 a žalovaný mal v zmysle výzvy poukázať finančnú sumu do 7 dní od doručenia výzvy (t. j. 16. 09. 2014). Výška úroku z omeškania bola žalobcovi priznaná s poukazom na § 517 ods. 1 prvá veta a ods. 2 OZ a § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., preto súd v časti úroku z omeškania nad 5,05 % ročne zo sumy 21 480,45 eura a pred dátumom omeškania 17. 09. 2014, zamietol.

14. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 3 OSP a § 151 ods. 7 OSP tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania vo výške 100 %. Súd môže o náhrade trov konania rozhodnúť aj tak, že namiesto určenia výšky trov prizná strane náhradu trov konania vyjadrenú zlomkom alebo percentom. Po právoplatnosti tohto rozhodnutia rozhodne o výške náhrady trov konania súd samostatným uznesením. Keďže žalobkyňa mala v konaní čiastočný neúspech, a to v časti príslušenstva, súd jej priznal plnú náhradu trov konania.

15. Proti tomuto rozsudku v časti uloženia mu povinnosti zaplatiť žalobkyni žalovanú sumu s príslušenstvom a v časti trov konania podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, žiadajúc odvolací súd, aby rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušil alebo zmenil tak, že žalovanému v plnom rozsahu prizná nárok uplatnený v kompenzačnej námietke a zároveň zaviazal žalobkyňu na náhradu trov konania. Namietal, že súd prvej inštancie neúplne zistil skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym právnym záverom a vec nesprávne právne posúdil. Nesprávne zistenie skutkového stavu spočíva v tom, že žalovaný poukazoval na to, že kúpna zmluva zo dňa 22. 08. 2008 je simulovaný právny úkon uzatvorený medzi manželmi nie za účelom prevodu vlastníckeho práva a vyplatenia peňazí, ale za účelom získania úveru od banky a následnej rekonštrukcie nehnuteľností z týchto peňazí. Žalovanú sumu spotrebovala žalobkyňa na nehnuteľnosť, ktorá bola v tom čase v jej výlučnom vlastníctve. Žalovaný v tomto smere navrhol vykonať dokazovanie, súd sa návrhom na vykonanie dokazovania nezaoberal a nezaoberal sa ani zisťovaním skutkových okolností dôležitých pre posúdenie oprávnenosti a výšky kompenzačného nároku žalovaného.

16. V časti odôvodnenia rozsudku, ktorým sa súd zaoberal kompenzačnou námietkou žalovaného nie je zrejmé, na základe čoho súd dospel k záveru o existencii právneho titulu žalobkyne na užívanie nehnuteľností žalovaného v rozsahu jeho spoluvlastníckeho podielu. Súd v tomto smere neprihliadol na všetky skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo, nevzal na vedomie skutočnosti, ktoré uviedol žalovaný a dal prednosť nezhodným tvrdeniam žalobkyne a jej druha. Súd žalobkyni priznal plnú sumu uplatňovaného nároku bez akéhokoľvek poníženia o žalovaným uplatňovaný nárok, teda nepriznal žalovanému voči žalobkyni žiadnu peňažnú náhradu za to, že užíva podiel na nehnuteľnosti, ktorá patrí žalovanému. Súd dospel k záveru, že žalobkyňa užíva celú nehnuteľnosť na základe súhlasu Ing. V. ako podielového spoluvlastníka nehnuteľnosti. Tento súhlas bez obsahu je jej právny titul na užívanie. Žalovaný však žiaden súhlas žalobkyni na užívanie jeho podielu nedal. Do vznesenia kompenzačnej námietky žalovaným, žalobkyňa neuviedla, že dotknuté nehnuteľnosti obýva na základe akéhokoľvek právneho titulu. Od kedy nie je žalobkyňa evidovaná ako vlastníčka nehnuteľnosti, vie, že nemá žiaden platný právny nárok na užívanie nehnuteľnosti a musí sa dohodnúť na užívaní s oboma podielovými spoluvlastníkmi. Iba druh žalobkyne uviedol, že žalobkyňa má súhlas na užívanie nehnuteľnosti. Žalobkyňa však žiaden súhlas v konaní nespomínala, ale uviedla, že o užívaní nehnuteľnosti existuje vzájomná dohoda s p. V. V tomto smere ide o zjavný nesúlad výpovede žalobkyne a svedka V., ktorá je pre posúdenie kompenzačného nároku žalovaného najpodstatnejšia. Súd sa s uvedeným nevysporiadal a neuviedol ani to, čo ho viedlo k záveru, že súhlas je práve tým právnym úkonom, na základe ktorého v dome býva žalobkyňa.

17. Súd prvej inštancie sa nevysporiadal s platnosťou údajného súhlasu p. V. na užívanie celej nehnuteľnosti v prospech žalobkyne, ktorý by mal byť neplatný, pretože nedošlo k dohode o užívaní medzi spoluvlastníkmi nehnuteľnosti. Skutočnosť, že žalobkyňa má mať na užívanie súhlas od jedného zo spoluvlastníkov nemôže byť dôvodom neúspešnosti kompenzačnej námietky žalovaného voči žalobkyni. Navyše dodal, že žalobkyňa neužíva nehnuteľnosti na základe zmluvy, na základe ktorej by si navzájom plnili, preto nemožno vylúčiť jej pasívnu legitímáciu na základe § 457 OZ. Poukazujúc na uvedené skutočnosti má za preukázané, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nemá oporu vo vykonanom dokazovaní.

18. V písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného žalobkyňa uviedla, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne, preto ho navrhuje odvolaciemu súdu potvrdiť. S argumentmi v podanom odvolaní nesúhlasila. Súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie a vec následne správne právne posúdil. Odvolanie neobsahuje žiadne nové skutočnosti, ktoré by neboli v priebehu konania známe. Zo strany žalovaného nebolo počas konania rozporované, že zaplatenú časť kúpnej ceny žalovaný žalobkyni po účinnom odstúpení od kúpnej zmluvy žalobkyni nevrátil. Súd taktiež správne vyhodnotil dokazovanie týkajúce sa toho, či žalovanému vznikol nárok na započítanie sumy 19 474 eur ako náhrada za to, že žalobkyňa má právo užívať jeho nehnuteľnosti bez právneho dôvodu. Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že ide len o obranu žalovaného voči žalobe žalobkyne s poukazom na § 98 OSP a žalobkyňa nemôže byť pasívne legitimovaná, pretože právny základ prípadného nároku žalovaného vyplýva z § 139 OZ, a teda prípadný nárok by si mal žalovaný ako nárok na náhradu za neužívanie jeho spoluvlastníckeho podielu uplatňovať voči druhému podielovému spoluvlastníkovi. Súd prvej inštancie správne aplikoval § 107 ods. 3 OZ v súvislosti s vyhodnotením

námietky premlčania. Záverom žalobkyňa uviedla, že sa dodržiava doterajších právnych a skutkových vyjadrení prezentovaných v konaní.

19. Uznesením zo dňa 05. 10. 2015, č. k. 14C/111/2015-92, súd prvej inštancie uložil žalovanému poriadkovú pokutu vo výške 150 eur, ktorú je povinný zaplatiť v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 53 ods. 1 OSP. V odôvodnení uznesenia súd poukázal na to, že žalovaný bol predvolávaný na pojednávanie, ktoré bolo v predmetnej veci nariadené na 23. 06. 2015, na ktoré sa napriek tomu, že o jeho termíne vedel nedostavil a svoju neúčast' na ňom riadne a včas neospravedlnil. Žalovaný bol predvolávaný na pojednávanie nariadené na deň 05. 10. 2015 o 12.45 hod. č. dv. 8/prízemie pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty, ktoré mal riadne doručené 30. 06. 2015. Podaním zo dňa 02. 10. 2015 osobne podaným v podateľni súdu prvej inštancie požiadal o odročenie pojednávania vytyčeného na termín 05. 10. 2015 z dôvodu, že hľadá právneho zástupcu, bez ktorého účasti sa pojednávania zúčastniť nemôže. Na pojednávaní konanom dňa 05. 10. 2015, na termín mal žalovaný predvolanie doručené dňa 30. 06. 2015, teda v dostatočnom predstihu, ktorého sa však nezúčastnil, aj napriek skutočnosti, že ospravedlnenie doručil súdu v piatok 02. 10. 2015 osobne, teda pravdepodobne sa nachádzal na Slovensku, súd uznesením uložil žalovanému poriadkovú pokutu vo výške 150 eur, ktorú je povinný zaplatiť na účet súdu prvej inštancie do 3 dní od právoplatnosti uznesenia. Súd mal za preukázané, že žalovaný úmyselne marí termíny pojednávania bez toho, aby svoju neprítomnosť ospravedlnil riadnymi dôvodmi. Vzhľadom na nedostavenie sa žalovaného na pojednávanie, na ktoré bol riadne a včas predvolaný a doručenie, ktorého mal súd riadne vykázané, i na skutočnosť, že žalovaný svoju neúčast' na pojednávaní neospravedlnil vážnymi dôvodmi, súd mu uložil poriadkovú pokutu vo výške 150,- eur. O možnosti uloženia poriadkovej pokuty bol žalovaný poučený.

20. Proti uzneseniu o uložení pokuty vo výške 150 eur podal žalovaný odvolanie, uvádzajúc, že dostatočne vysvetlil v písomnom ospravedlnení zo dňa 2.11.2015 (zrejme zo dňa 2.10.2015- pozn. odvolacieho súdu) dôvody svojej neúčasti na pojednávaní dňa 5.10. 2015. V danom čase nebol ešte definitívne dohodnutý s advokátkou JUDr. E. na zastupovanie v predmetnom konaní. Poznamenal, že na právne zastupovanie v konaní má právo a za jeho využitie ho nie je možné trestať. Záverom konštatoval, že nemá v úmysle spor predĺžovať, ale naopak má záujem na skončení veci. V čase podania odvolania má otázku právneho zastupovania v konaní vyriešenú s tým, že jeho zastupovanie v predmetnom spore prevezme P. E..

21. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote, preskúmal napadnuté rozhodnutia, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP), prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods.1 CSP a contrario a § 219 ods. 3 za použitia § 378 ods. 1 CSP) dospel k záveru, že odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 4. mája 2016, č. k. 14C/111/2015-163 a proti uzneseniu Okresného súdu Nitra zo dňa 5. októbra 2015, č. k. 14C/111/2015-92, nie je dôvodné, a preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a napadnuté uznesenie ako vo výrokoch vecne správne potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

22. S účinnosťou od 01. 07. 2016, prijatím zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, došlo v súlade s § 473 CSP k zrušeniu zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. Nová právna úprava dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikovateľnosti procesnoprávnych noriem, ktorý znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to aj na konania začaté pred dňom účinnosti CSP s ustanovenými výnimkami z tohto základného pravidla.

23. Súd prvej inštancie rozhodol a vyniesol napadnutý rozsudok v tejto veci za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, ďalej len „OSP“, ktorý bol účinný do 30.06.2016, keďže bol zrušený v ustanovení § 473 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“). Civilný sporový poriadok nadobudol účinnosť 1. júla 2016 (§ 474 CSP).

24. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Podľa § 470 ods. 2 CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom

prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 387 ods. 2 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

25. Odvolací súd preskúmaním spisového materiálu zistil, že žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 17. 10. 2014 domáha od žalovaného zaplata sumy 21 480,45 eura s 9 % úrokom z omeškania z dlžnej istiny od 20. 04. 2012 do zaplata titulum vrátenia zaplatej časti kúpnej ceny po tom, ako bolo súdom rozhodnuté, že odstúpenie od kúpnej zmluvy zo dňa 22. 08. 2008, ktorú uzatvorila žalobkyňa so žalobcom, je platné. Žalovaný jej uvedenú časť kúpnej ceny, ktorú mu žalobkyňa zaplatila, doposiaľ nevrátil, a to ani po písomnej výzve. Žalovaný v priebehu konania doručil súdu kompenzačnú žalobu, ktorou sa domáhal, aby súd zaviazal žalobkyňu zaplatiť mu sumu 17 976 eur s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % ročne od 01. 04. 2014 do zaplata. Rozsudkom č. k. 7C/94/2012-90 zo dňa 26. 02. 2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 5Co/149/2013-135 zo dňa 04. 12. 2013, právoplatným dňa 03. 02. 2014, súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobkyne o určenie neplatnosti odstúpenia od vyššie uvedenej kúpnej zmluvy. Bezdôvodné obohatenie žiadal zaplatiť mesačne v sume 749 eur, titulom nájomného od augusta 2013 do júla 2015.

26. Odvolací súd preskúmajúc dôvodnosť podaného odvolania žalovaného dospel k záveru, že súd prvej inštancie v preskúmvanej veci správne zistil skutkový stav veci, správne aplikoval právne predpisy a vo veci aj správne a v súlade so zákonom rozhodol, preto sa odvolací súd stotožňuje s presvedčivými a správnymi závermi napadnutého rozhodnutia rozsudku súdu prvej inštancie, uvedenými v jeho odôvodnení.

27. Podľa § 48 ods. 1 Občianskeho zákonníka, od zmluvy môže účastník odstúpiť, len ak je to v tomto alebo v inom zákone ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté.

Podľa § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka, odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, ak nie je právny predpis ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak.

Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 457 Občianskeho zákonníka, ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.

28. Odvolací súd preskúmajúc dôvodnosť podaného odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie dospel k záveru, že v danej veci je nad mieru všetkých skutočností preukázané, že prišlo k účinnému odstúpeniu od kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi žalovaným (ako predávajúcim) a žalobkyňou (ako kupujúcou) dňa 22. 08. 2008 v znení dodatku č. 1 zo dňa 30. 12. 2008 a dodatku č. 2 zo dňa 15. 03. 2003, predmetom ktorej bol prevod 1/2 spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnosti, ktorej podielovým spoluvlastníkom bol žalovaný v 1-ine a žalobkyňa taktiež v 1-ine. O neplatnosti odstúpenia od zmluvy bolo právoplatne rozhodnuté v konaní vedenom pred súdom prvej inštancie pod sp. zn. 7C/94/2012. Z listinných dôkazov predložených v konaní pred súdom prvej inštancie bolo preukázané, že žalobkyňa žalovanému uhradila zo svojho bankového účtu dňa 23. 10. 2008 sumu 647 120,35,- Sk (21 480,45 eura). Žalobkyňa nezaplatila žalovanému celú dohodnutú kúpnu cenu za prevod spoluvlastníckeho podielu, v dôsledku čoho žalovaný odstúpil od zmluvy. Žalovaný bol opätovne zapísaný ako vlastník prevádzaného spoluvlastníckeho podielu, avšak zaplata časť kúpnej ceny

žalobkyňou jej po rozhodnutí súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7C/94/2012 nevrátil, a to ani po písomnej výzve na vrátenie časti kúpnej ceny celkovo vo výške 21 480,45 eura.

29. V súvislosti s odstúpením od zmluvy odvolací súd poznamenáva, že odstúpenie od zmluvy je inštitútom obligačného práva, ktoré je upravené v ôsmej časti Občianskeho zákonníka. Jeho právnym následkom je zánik záväzkového vzťahu bez toho, aby bol záväzok splnený. Odstúpenie od zmluvy predstavuje spôsob jej zrušenia prostredníctvom jednostranného prejavu vôle tej zmluvnej strany, ktorá je na to oprávnená na základe zmluvy alebo zákona. Odstúpenie od zmluvy je jednostranným adresovaným právnym úkonom, ktorý nadobúda právnu účinnosť, len čo sa dostane do dispozičnej sféry adresáta. V okamihu perfektnosti právneho úkonu odstúpenia sa zmluva zrušuje. Právo odstúpiť od zmluvy je tvorivé subjektívne právo účastníka zmluvy, ktoré má oporu buď v zmluve, alebo v zákone. Odstúpením od zmluvy ako jednostranným právnym úkonom prejavuje účastník zmluvy vôľu nebyť viazaný zmluvou. Z uvedeného dôvodu sa dôvodné odstúpenie od zmluvy nepovažuje v súkromnom práve za porušenie zmluvnej povinnosti, ale za výkon subjektívneho práva (R 27/2002), ktoré spôsobuje zánik samotného záväzkového vzťahu, a tým aj práv a povinností, ktoré sú s týmto vzťahom spojené.

30. Odstúpenie od zmluvy je jednostranným právnym úkonom, ktorý musí spĺňať všetky zákonné náležitosti uvedené v ustanovení § 34 a § 35 OZ, aby podľa § 48 ods. 2 OZ mohol vyvolať právne následky spojené s takýmto úkonom, t. j. zrušenie zmluvy od samého začiatku. Ak chýba preukázateľná existencia vôle niektorej zo zmluvných strán odstúpiť od zmluvy, príp. ak takáto vôľa nebola objektívne realizovaná, nemožno hovoriť o urobení právneho úkonu odstúpenia od zmluvy (Ro NS ČR z 31. 10. 2002, sp. zn. 33 Odo 779/2001).

31. Pokiaľ ide o časový moment zániku práv a povinností účastníkov zmluvy, z ustanovenia § 48 ods. 2 OZ vyplýva, že zmluva sa zrušuje od začiatku (ex tunc), ak sa zmluvné strany nedohodli pri uzavretí zmluvy o inom čase zrušenia zmluvy. Pravda, právne účinky odstúpenia od zmluvy pôsobia od začiatku (ex tunc), len pokiaľ ide o jej obligačné účinky. Ak ide o scudzovacie zmluvy (kúpna zmluva, darovacia zmluva a zámenná zmluva), vecnoprávne účinky zmluvy zaniknú odstúpením ex nunc, pretože nadobúdateľ zostáva až do momentu odstúpenia riadnym vlastníkom veci. Ak je predmetom zmluvy nehnuteľnosť, ktorá je evidovaná v katastri nehnuteľností, vzniká otázka odstránenia vecnoprávných účinkov zmluvy z katastra nehnuteľností. Ak bola odstúpením od zmluvy zrušená zmluva s účinkami ex tunc, t. j. „od začiatku“ (§ 48 ods. 2 OZ), nastáva v právnych vzťahoch účastníkov zmluvy rovnaký právny stav, ako keby k zmluve nebolo vôbec došlo. Medzi účastníkmi zmluvy sa zrušenie zmluvy „od začiatku“ prejavuje najmä tým, že sa „od začiatku“ obnovujú ich práva a povinnosti v tej podobe, v akej ich mali k predmetu zmluvy pred uzavretím zmluvy (teda, že sa obnovuje „pôvodný stav“), a to bez ohľadu na to, či zmluva mala mať právne následky len v podobe obligačných účinkov alebo mala mať také vecnoprávne účinky (nadobudnutie vlastníckeho alebo iného vecného práva); ak bolo na základe takto zrušenej zmluvy plnené, ide o bezdôvodné obohatenie získané plnením bez právneho dôvodu (§ 451 ods. 2 OZ), každý z účastníkov zrušenej zmluvy je povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal (§ 457 OZ).

32. Odvolací súd poznamenáva, že ak prevodca odstúpi od kúpnej alebo inej zmluvy o prevode vlastníctva k nehnuteľnosti podľa ustanovenia § 517 ods. 1 časti druhej vety pred bodkočiarkou OZ alebo z iného dôvodu ustanoveného zákonom alebo v zmluve účastníkov, potom z ustanovenia § 48 ods. 2 OZ nepochybne vyplýva, že ak právny predpis alebo zmluva účastníkov nestanoví inak, zaniká právny dôvod nadobudnutia vlastníckeho práva (titulus acquirendi) s účinkami „od začiatku“; uvedené má potom okrem iného za následok, že prevodca je naďalej (nikdy neprestal byť) vlastníkom prevádzaných nehnuteľností. Na tomto závere nič nemení ani skutočnosť, že podľa (s účinkami „od začiatku“ zrušenej) zmluvy bolo v prospech nadobúdateľa vložené do katastra nehnuteľností vlastnícke právo, lebo s účinkami „od začiatku“ bol odstránený tiež právny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva (modus acquirendi); ak tu totiž nie je (s účinkami „od začiatku“) právny dôvod nadobudnutia vlastníckeho práva, nemôže mať vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností vykonaný na jeho základe sám osebe akékoľvek právne účinky pre právne pomery účastníkov zrušenej zmluvy. Tento záver platí taktiež v prípade, keď nadobúdateľ previedol nehnuteľnosť na ďalšiu osobu ešte pred odstúpením od zmluvy; keďže zrušením kúpnej alebo inej zmluvy o prevode vlastníctva k nehnuteľnosti s účinkami „od začiatku“ nastáva rovnaký právny stav, ako keby nadobúdateľ nikdy nebol vlastníkom prevádzanej nehnuteľnosti, nemohla žiadna ďalšia osoba nadobudnúť od nadobúdateľa vlastnícke právo k prevádzanej nehnuteľnosti, lebo nadobúdateľ nemohol previesť na iné osoby právo, ktoré sám nemal. Okolnosť, či bola ďalšia osoba pri

uzatváraní zmluvy v dobrej viere, že nehnuteľnosť nadobúda od vlastníka, je nerozhodná, lebo dobrá viera v tomto smere by mohla mať právny význam, len ak by to ustanovil zákon.

33. Poukazujúc na uvedené skutočnosti je zrejmé, že v dôsledku toho, že prišlo k účinnému odstúpeniu od vyššie uvedenej kúpnej zmluvy, táto zmluva zanikla ex tunc, teda od počiatku a zmluvné strany sú si povinné vydať to, čo si navzájom plnili. Žalovaný sa na základe zápisu v katastri nehnuteľností opäť stal vlastníkom spoluvlastníckeho podielu, avšak časť zaplatenej kúpnej ceny, ktorej sa žalobkyňa dôvodne domáhala, jej nevrátil. Odvolací súd v tomto smere rovnako ako súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaný sa bezdôvodne obohatil na úkor žalobkyne, a to o finančné prostriedky v celkovej výške 21 480,45 eura, ktoré jej je povinný vydať, t.j. zaplatiť.

34. Občiansky zákonník je v súvislosti s právnou úpravou bezdôvodného obohatenia postavený na tej zásade, že ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí toto obohatenie vydať. Dôvodom vzniku záväzku je získanie bezdôvodného obohatenia na úkor iného. Na základe toho vzniká záväzkový vzťah medzi tým, kto sa bezdôvodne obohatil, ktorý je povinný bezdôvodné obohatenie vydať, a medzi tým, na úkor koho sa niekto obohatil, ktorý má právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, aj keď to zákon výslovne neustanovuje. Vydanie bezdôvodného obohatenia inému prichádza do úvahy len výnimočne, a to len vtedy, keď toho, na úkor koho bol získaný, nemožno zistiť (§ 456).

35. Zákon uvádza štyri formy bezdôvodného obohatenia, a to získanie majetkového prospechu plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu, plnením z právneho dôvodu, ktorý tu síce spočiatku existoval, ale potom dodatočne odpadol a získaním z nestatočných zdrojov. V predmetnej veci ide o bezdôvodné obohatenie žalovaného získaním majetkového prospechu plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, keďže k plneniu zo strany žalobkyne prišlo na základe uzavretia kúpnej zmluvy dňa 22. 08. 2008, ktorým platila za prevod spoluvlastníckeho podielu vo výške 1/2 k nehnuteľnostiam, ktoré mala v podielovom spoluvlastníctve so žalovaným, a to každý v 1/2 k celku.

36. V tomto smere odvolací súd považoval námietky žalovaného ohľadom započítania investícií, ktoré vynaložil na zhodnotenie nehnuteľnosti vo výške 5 074,68 eura za bezpredmetné, pretože akékoľvek výdavky súvisiace s rekonštrukciou nehnuteľností a iných investícií na zhodnotenie nehnuteľnosti, teda aj podielu iného spoluvlastníka sú predmetom konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. V takomto konaní by sa súd uvedenými námietkami zaoberal v rámci vykonaného dokazovania a následného rozhodnutia o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva. V predmetnom konaní je nesporné, že súd jedná o nároku žalobkyne na vrátenie zaplatenej časti kúpnej ceny.

37. Podľa § 98 OSP v znení platnom a účinnom do 30. 06. 2016, vzájomným návrhom je i prejav odporcu, ktorým proti navrhovateľovi uplatňuje svoju pohľadávku na započítanie, ale len pokiaľ navrhuje, aby bolo prisúdené viac, než čo uplatnil navrhovateľ. Inak súd posudzuje taký prejav len ako obranu proti návrhu.

Podľa § 147 ods. 1 CSP v znení platnom a účinnom od 01. 07. 2016, žalovaný môže uplatniť svoje právo proti žalobcovi vzájomnou žalobou.

Podľa § 147 ods. 2 CSP v znení platnom a účinnom od 01. 07. 2016, vzájomnou žalobou je i prejav žalovaného, ktorým proti žalobcovi uplatňuje svoju pohľadávku na započítanie, ale len ak navrhuje, aby bolo prisúdené viac, než čo uplatnil žalobca; inak súd posudzuje taký prejav len ako prostriedok procesnej obrany žalovaného.

Podľa § 147 ods. 3 CSP v znení platnom a účinnom od 01. 07. 2016, na vzájomnú žalobu sa primerane použijú ustanovenia o žalobe.

Podľa § 147 ods. 4 CSP v znení platnom a účinnom od 01. 07. 2016, vzájomnú žalobu môže súd vylúčiť na samostatné konanie, ak nie sú splnené podmienky na spojenie vecí.

38. V konaní, v ktorom si uplatňuje svoje práva, resp. nároky žalobca voči žalovanému, si môže zároveň uplatniť aj žalovaný svoje práva, ktoré má voči žalobcovi. Nemusí si ich teda uplatňovať osobitnou žalobou v inom konaní, Civilný sporový poriadok (predtým Občiansky súdny poriadok) mu umožňuje si práva voči žalobcovi uplatniť v prebiehajúcom konaní tzv. vzájomnou žalobou. Vzájomná žaloba

je podaním vo veci samej, ktoré sa robí v prebiehajúcom konaní. Prejav žalovaného, ktorým si proti žalobcovi uplatňuje svoju pohľadávku na započítanie, sa považuje za vzájomnú žalobu, ak žalovaný žiada, aby mu bolo prisúdené viac, než čo si uplatnil žalobca. Ak by si žalovaný uplatnil menej alebo rovnako, ako si uplatnil žalobca, takýto prejav súd posudzuje len ako prostriedok procesnej obrany žalovaného. Posúdenie prejavu žalovaného má význam pre ďalší procesný postup súdu. Posúdenie námietky, ktorá sa považuje len za procesnú obranu proti žalobe, súd rieši ako prejudiciálnu otázku a zaoberá sa ňou len v odôvodnení rozsudku. Ak by však samotný nárok žalobcu súd považoval za nedôvodný, takouto námietkou sa súd ani nezaoberá. Ak sa započítacia (kompenzačná) námietka žalovaného považuje v súlade s § 147 ods. 2 CSP za vzájomnú žalobu, súd je povinný o tejto vzájomnej žalobe v zásade rozhodnúť vo výroku rozsudku.

39. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil kompenzačnú žalobu žalovaného ako prostriedok procesnej obrany, ktorým žiadal žalovaný započítať nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia (ktorý je nižší ako nárok žalobkyne), ktorým sa žalobkyňa mala obohatiť na úkor žalovaného titulom užívania spoluvlastníckeho podielu žalovaného v nehnuteľnosti bez právneho dôvodu. Celkovo bezdôvodné obohatenie za 24 mesiacov užívania (od augusta 2014 do júla 2015) sumou 17 976 eur. Odvolací súd v tomto smere dospel k rovnakému právnomu záveru ako súd prvej inštancie, že žalobkyňa nie je pasívne legitimovaná, to znamená, že sa voči nej nemôže domáhať vydania bezdôvodného obohatenia titulom užívania nehnuteľnosti v spoluvlastníctve žalovaného v rozsahu jeho spoluvlastníckeho podielu bez právneho dôvodu. Ak sa žalovaný domnieva, že mu vznikol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia z uvedeného dôvodu, potom si musí svoj nárok uplatniť voči pánovi V. ako druhému zo spoluvlastníkov spoločnej veci.

40. Podľa § 139 ods. 1 až 3 OZ, z právnych úkonov týkajúcich sa spoločnej veci sú oprávnení a povinní všetci spoluvlastníci spoločne a nerozdielne. O hospodárení so spoločnou vecou rozhodujú spoluvlastníci väčšinou počítanou podľa veľkosti podielov. Pri rovnosti hlasov, alebo ak sa väčšina alebo dohoda nedosiahne, rozhodne na návrh ktoréhokoľvek spoluvlastníka súd. Ak ide o dôležitú zmenu spoločnej veci, môžu prehlasovaní spoluvlastníci žiadať, aby o zmene rozhodol súd.

41. Ustanovenie § 139 OZ upravuje práva a povinnosti medzi spoluvlastníkmi a tretími osobami a medzi spoluvlastníkmi navzájom pri hospodárení so spoločnou vecou. Všetci spoluvlastníci majú právo držať a užívať predmet svojho spoluvlastníctva, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním, a to v rozsahu zodpovedajúcom veľkosti ich podielov. Aby však toto právo vôbec mohlo byť realizované, zákon ustanovuje, ako sa pri pluralite vlastníkov jednej a tej istej veci prejavuje veľkosť podielu jednotlivých spoluvlastníkov na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoločného vlastníctva k veci a zároveň určuje spôsob, pomocou ktorého sa vytvára vôľa spoluvlastníkov hospodáriť so spoločnou vecou. Vznikom podielového spoluvlastníctva vznikajú medzi spoluvlastníkmi nielen vecnoprávne, ale predovšetkým záväzkové vzťahy jednak medzi nimi navzájom a jednak vo vzťahu k tretím osobám. Tieto záväzkové vzťahy sa týkajú najmä správy predmetu spoluvlastníctva a spôsobu hospodárenia so spoločnou vecou alebo môžu byť založené na základe osobitnej dohody medzi spoluvlastníkmi. Vo vzťahu k tretím osobám vystupujú spoluvlastníci buď ako spoloční a nerozdielni (t. j. solidárni) dlžníci, alebo ako veritelia.

42. Právne úkony týkajúce sa spoločnej veci (správa spoločnej veci), ktorá sa nachádza v podielovom spoluvlastníctve, môže vykonávať ktorýkoľvek zo spoluvlastníkov, pokiaľ nebolo výslovne dohodnuté, že to bude robiť len niektorý z nich. Z právnych úkonov týkajúcich sa spoločnej veci sú voči tretím osobám všetci spoluvlastníci oprávnení a povinní spoločne a nerozdielne. Tak to platilo aj podľa § 134 Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. Aktívnu a pasívnu solidaritu na dlžníckej, ako aj na veriteľskej strane podrobne upravujú ustanovenia § 511 a nasl. OZ.

43. Pasívna a aktívna solidarita sa nevzťahuje na prípady, keď spoločnú vec užíva len niektorý zo spoluvlastníkov (niektorí spoluvlastníci), príp. keď niektorý zo spoluvlastníkov umožní tretej osobe užívanie veci za odplatu. V takom prípade je dotknutý spoluvlastník povinný sa s ostatnými spoluvlastníkmi vysporiadať. Nároky z takéhoto „nadužívania“ spoločnej veci majú právny základ v bezdôvodnom obohatení „nadužívajúceho“ spoluvlastníka. Možno ich uplatniť iba vo vzťahu medzi spoluvlastníkmi a priamo sa netýkajú tretej osoby, ktorá užíva spoločnú vec alebo jej časť so súhlasom dotknutého spoluvlastníka. Ak jeden zo spoluvlastníkov uzavrel bez súhlasu druhého spoluvlastníka zmluvu, ktorou umožnil tretej osobe užívať predmet spoluvlastníctva, nie je „opomenutý“ spoluvlastník

(ten, ktorý nedal na užívanie spoločnej veci súhlas) legitimovaný požadovať od tejto tretej osoby vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré jej vzniklo užívaním predmetu spoluvlastníctva podľa neplatnej zmluvy; je oprávnený požadovať vydanie bezdôvodného obohatenia iba od druhého spoluvlastníka, a to v rozsahu, v ktorom tento svoj spoluvlastnícky podiel „nadužíval“ (Ro NS ČR z 27. 3. 2008, sp. zn. 33 Odo 103/2006).

44. Súd prvej inštancie správne uviedol, že pojem „hospodárenie so spoločnou vecou“ v sebe zahŕňa všetky úkony, ktoré sa týkajú ekonomickej stránky spoločnej veci, na vykonávanie ktorej nie je potrebný súhlas všetkých spoločníkov. Ide o činnosti, ktoré súvisia s opravou, údržbou, úpravou a zmenou spoločnej veci, investíciami do spoločnej veci a nákladmi na vec. Zahŕňa to však aj užívanie veci jedným alebo viacerými spoluvlastníkmi a prenechanie spoločnej veci do nájmu inému. Ak však užíva podielový spoluvlastník spoločnú vec nad rozsah svojho spoluvlastníckeho podielu bez platenia úhrady za takéto používanie, vzniká bezdôvodné obohatenie, ak z dohody spoluvlastníkov, hoci uzavretej aj konkludentne, nevyplýva niečo iné, napríklad, že si dohodli, že si vzájomne za užívanie spoluvlastníckeho podielu nebudú nič hradiť. V predmetnej veci nie je zrejmé, či sa žalovaný s p. V. ako druhým podielovým spoluvlastníkom dohodol, že si za užívanie spoločnej veci výlučne jedným z nich nad rozsah ich spoluvlastníckeho podielu nebudú nič platiť, ak sa však žalovaný chce domáhať bezdôvodného obohatenia titulom užívania spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnosti nad rozsah jeho spoluvlastníckeho podielu, potom musí podať žalobu voči nemu a nie voči žalobkyni, ktorá nie je na konanie o takomto nároku žalovaného obohatenia pasívne legitimovaná.

45. Odvolací súd na podporu správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie ďalej poznamenáva, že ak sa žalovaný domnieva, že p. V. nemal oprávnenie udeliť súhlas žalobkyni na to, aby s ním nehnuteľnosť užívala, resp. že je potrebný súhlas aj žalovaného ako druhého podielového spoluvlastníka, potom je potrebné, aby podal žalobu na súd v zmysle § 139 ods. 2 OZ. V tomto smere je však potrebné uviesť, že zmyslom rozhodnutia vydaného v režime § 139 ods. 2 OZ je umožniť súdu voľbu takéhto riešenia vo vzťahu ku konkrétnej nezhode v hospodárení, ktoré vyrieši vzniknutý spor medzi spoluvlastníkmi, ktorý neboli schopní samotní spoluvlastníci vyriešiť dohodou alebo uplatnením princípu tzv. majority. Súd však nerieši nezhody podielových spoluvlastníkov v užívaní spoločnej veci len v každom konkrétnom prípade; tieto nezhody rieši (v rámci sporných vzťahov vymedzených účastníkmi) v takej šírke, v akej panuje medzi spoluvlastníkmi nezhoda podmieňujúca rozhodovanie súdu.

46. Poukazujúc na uvedené skutočnosti odvolací súd považuje postup súdu prvej inštancie v súvislosti s tým, že dospejúc k záveru o nedôvodnosti kompenzačnej žaloby žalovaného sa touto žalobou ďalej nezaoberal a vysporiadal sa s ňou len v rámci odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Žalovaný si svoj nárok uplatnil voči žalobkyni ako tretej osobe, voči ktorej si nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatňovať v zmysle právnej úpravy nemôže, a preto je jednoznačný záver o nedôvodnosti kompenzačnej žaloby.

47. Súd prvej inštancie taktiež správne vyhodnotil námietku premlčania žalovaného, ktorý tvrdil, že nárok žalobkyne je premlčaný v zmysle § 107 ods. 3 OZ. Odvolací súd s tvrdením žalovaného nesúhlasí, keďže prebiehal spor medzi žalobkyňou a žalovaným o určenie neplatnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy zo dňa 22. 08. 2008 v znení Dodatku č. 1 a č. 2, ktorý bol právoplatne rozhodnutý až dňa 03. 02. 2014, kedy rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 7C/94/2012-90 zo dňa 26. 02. 2013 v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu č. k. 5Co/149/2013-135 zo dňa 04. 12. 2013, a ktorým súd žalobu o určenie, že odstúpenie od kúpnej zmluvy zamietol, nadobudol právoplatnosť. Žalobkyňa následne dňa 17. 10. 2014 podala na súde prvej inštancie žalobu, ktorou sa domáha od žalovaného zaplata časti kúpnej ceny titulom bezdôvodného obohatenia z právneho dôvodu, ktorý odpadol. Vzhľadom k tejto skutočnosti nie je nárok žalobkyne premlčaný.

48. Poukazujúc na vyššie uvedené skutočnosti, najmä na to, že v dôsledku účinného odstúpenia od kúpnej zmluvy zo dňa 22. 08. 2008 v znení Dodatku č. 1 a č. 2, dospel súd prvej inštancie správne k dôvodnosti nároku žalobkyne, správnej jej priznal aj úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne od 17. 09. 2014 do zaplata vychádzajúc pritom z § 217 ods. 1 veta prvá a ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. Zamietnutie žaloby v časti úroku z omeškania nad priznanú sumu súd odôvodnil s poukazom na rozpor s dobrými mravmi, kedy žalobkyňa vyvolala spor o určenie neplatnosti odstúpenia od spornej dotknutej kúpnej zmluvy a taktiež ani vrátenie časti kúpnej

ceny nežiadala. V tomto smere sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie.

49. Podľa § 53 ods. 1 OSP, účinného v čase uloženia poriadkovej pokuty žalovanému, tomu, kto marí uplatnenie základného práva iného účastníka konania alebo kto hrubo sťažuje postup konania tým, že v súdom určenej lehote neurobí súdom uložený úkon alebo nesplní jemu súdom uloženú povinnosť a svoju nečinnosť v konaní neospravedlní včas a vážnymi dôvodmi, alebo sa neustanoví na súd, hoci naň bol riadne a včas predvolaný a svoju neprítomnosť neospravedlnil včas a vážnymi okolnosťami, alebo kto neposlúchne príkaz súdu, alebo kto ruší poriadok, alebo kto urobí hrubo urážlivé podanie, súd môže uložiť uznesením poriadkovú pokutu až do výšky 820 eur.

Podľa § 102 ods. 1 CSP, účinného do 1.7.2016, súd môže uložiť poriadkovú pokutu tomu, kto sťažuje postup konania najmä tým, že

- a) nesplní povinnosť uloženú súdom a svoju nečinnosť v konaní neospravedlní včas a vážnymi okolnosťami,
- b) sa nedostaví na súd, hoci naň bol riadne a včas predvolaný a svoju neprítomnosť neospravedlnil včas a vážnymi okolnosťami,
- c) neposlúchne príkaz súdu,
- d) ruší poriadok alebo dôstojný priebeh pojednávania alebo
- e) urobí hrubo urážlivé podanie.

Podľa § 102 ods. 2 CSP, výšku poriadkovej pokuty určuje súd s prihliadnutím na povahu porušenej povinnosti; poriadkovú pokutu možno uložiť do 500 eur.

50. Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie, ktorým súd prvej inštancie uložil žalovanému poriadkovú pokutu vo výške 150 eur z dôvodu, že žalovaný maril pojednávanie, odvolací súd zastáva rovnaký názor ako súd prvej inštancie, keďže z obsahu súdneho spisu je zrejmé, že súd prvej inštancie sa počas celého konania snažil vyhovieť žalovanému v súvislosti s termínmi nariadeného pojednávania, ktoré prispôboval termínom, v ktorých sa žalovaný nachádzal na území Slovenskej republiky. Dôvod, pre ktorý žiadal žalovaný pojednávanie nariadené na deň 05. 10. 2015, a teda, že si hľadá nového právneho zástupcu nemôže obstáť, pretože zo súdneho spisu je nad zrejme, že všetky úkony v konaní od 02. 06. 2015 robila E. - Advokátska kancelária G. E., v mene ktorej koná advokátka P. I. E., ktorá v konečnom dôsledku podala v mene žalovaného aj odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý je predmetom tohto odvolacieho konania ktorú žalovaný už dňa 2.6.2015 písomne splnomocnil na to, aby ho v plnom rozsahu zastupovala v právne veci vymáhania peňažných nárokov za užívanie nehnuteľností vedených na LV č. XXXX, k.ú. G. bez právneho titulu od : D.. M. F., rod. V., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. XXX. Táto právna zástupkyňa žalobcu zaslala na Okresný súd Nitra Kompenzačný návrh zo dňa 04.08.2015, ktorý na súd došiel 10.08.2015. Žiadosť o odročenie pojednávania bola navyše doručená osobne do podateľne Okresného súdu Nitra dňa 02. 10. 2015, dôvodiac tým, že hľadá právneho zástupcu, bez ktorého účasti sa pojednávania nemôže zúčastniť, pričom predvolanie na pojednávanie stanovené na deň 05.10.2015 žalovaný riadne prevzal do vlastných rúk dňa 30. 06. 2015. Odvolací súd takéto konanie žalovaného vyhodnotil ako účelové s úmyslom zmať nariadené pojednávanie a oddialiť tak rozhodnutie súdu vo veci samej.

51. Poukazujúc na tieto skutočnosti rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým žalovanému uložil poriadkovú pokutu vo výške 150 eur považuje za vecne správne, a preto toto uznesenie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

52.1. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že procesne úspešnému žalobcovi (žalobkyni) v odvolacom konaní priznáva nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

52.2. Podľa § 262 ods.1 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník

53. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 veta druhá Civilného sporového poriadku v spojení s § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).